

શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ

નિસર્વોત્તમ સ્તોત્ર.

નો પાઠ અને ઘોળ

તથા

શ્રી અષ્ટાક્ષર મંત્ર

ના દરેક અક્ષરનો ભાવાર્થ.

જ્યોતી કૃપાથી છંપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

૧૦ જમનાદાસ હીરાચંદ. ધુવાડ

મુ. મોડાસા. (જી. અમદાવાદ.)

આવૃત્તિ ૧ લી. પ્રત. ૧૦૦૦.

સંવત ૧૯૬૬ કા. શુ. ૧, સન ૧૯૦૯.

શ્રી 'સત્યવિજય' પ્રિન્ટીંગ પ્રેસ-અમદાવાદ.

અમૃત્ય.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાત ગ્રંથીરાઈટ-સંગ્રહ

૨૮૭

૫૨૨.૪૨૭

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૨૮૦૭

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ યજ્ઞોક્તિ-તામ ૨૮૦૭

વિષય પ૨૨: ૪૩૭

શ્રીસર્વોત્તમ સ્તોત્ર પ્રારંભ.

મંગળાચરણ.

શ્રીકૃષ્ણઃ શરણમમઃ

શ્રીકૃષ્ણાય નમઃ શ્રીગોપીજન વલ્લભાય નમઃ

ચિંતા સંતાન હંતારો યત્પાદાંબુ જરેણવઃ ॥

સ્વીયાનાં તાન્નિજા ચાર્યાન્પ્રણમામિ મુહુર્મુહુઃ ॥૧॥

ચિંતા સંતાન હંતારો યત્પા દાંબુ જરેણવઃ

સ્વીયાનાંતા નિજાચાર્યા ન પ્રણમામી મુહુર્મુહુઃ

અર્થ—જેમના ચરણ કમળની રેણુઓ ભક્તોની ચિંતા અને તેના સંતાનની નાશ કરનારી છે તે એવા શ્રીમદ્ આચાર્ય (શ્રીવલ્લભાચાર્યજી) ને હું વારં-વાર પ્રણામ કરું છું.

યદતુ પ્રહતૌ જનુંઃ સર્વ દુઃસ્વાતિગો ભવેત ॥

તમહં સર્વદા વંદે શ્રીમદ્ વલ્લભ નંદનનમ.

યદનુ'ં ંહતો જ'તુઃ સર્વ દુઃખાતિગો ભવેત ॥
તમહ'ં સર્વદા વંદે શ્રીમદ્ વલ્લભનંદનમ ॥૨॥

અર્થ—જેમના અનુગ્રહ માત્રથીજ હવે સર્વ
પ્રકારના દુઃખોમાંથી મુક્ત થઈ જાય છે એવા શ્રીમદ્
વલ્લભાચાર્યજીના લાલજી (શ્રીગુસામજી શ્રીવિદ્યાનાથજી)
ને હું સર્વદા વંદન કરું છું.

શ્રી

श्रीसर्वोत्तम स्तोत्र.

श्रीकृष्णाय नमः ॥ श्रीगोपीजनवल्लभाय नमः ॥

श्रीमदाचार्यचरणकमलेभ्यो नमः ॥

प्राकृतधर्मानाश्रयमप्राकृतनिस्विलधर्मरूपमिति ।

निगम प्रतिपाद्यं यत्तच्छुद्धंसाकृतिस्तौमि ॥ १ ॥

प्राकृतधर्मानाश्रयम प्राकृतनिषिद्धधर्मरूपमिति
निगम प्रतिपाद्यं यत्तच्छुद्धं साकृतिस्तौमि १

अर्थः—श्रीविठ्ठलनाथः ॐ ह्रीं ॐ ह्रीं ॐ प्राकृत
धर्माना आश्रयथी रक्षित अने समग्र अज्ञातीक धर्म
इय छे. ॐ रीति वेदमां प्रतीपादन इत्येव, अने सा-
कार अने शुद्ध स्वरूप छे तेनी स्तुति इहं छुं. १

कालिकालतमश्छन्न दृष्टित्वाद्विदुषामपि ॥

संप्रत्यविषयस्तस्य माहात्म्यंसमभूदुभावै ॥ २ ॥

કલિકાલતમશ્છન્ન દૃષ્ટિવાદ્વિદુષામપિ ॥

સંપ્રત્યવષયસ્તસ્ય માહાત્મ્યં સમભૂદ્ભુવિ ॥૨॥

અર્થ:—જ્ઞાતા પુરૂષોની પણ જ્ઞાન દૃષ્ટિ કલિકાલ-
રૂપ અંધકારથી આચ્છાદિત છે. માટે તે સ્વરૂપનું મ-
હાત્મ્ય હાલ પૃથ્વીમાં અપરિચિત થયું છે. ૨

દયયાનિજમાહાત્મ્યં કારિણ્યન્પ્રકટંહરિઃ ॥

વાણ્યાયદાતદાસ્વાસ્યં પ્રાદુર્ભૂતંચકારહિ ॥ ૩ ॥

દયાનિજમાહાત્મ્યં કારિણ્યન્પ્રકટંહરિઃ ॥

વાણ્યાયદાતદાસ્વાસ્યં પ્રાદુર્ભૂતંચકારહિ ॥ ૩ ॥

અર્થ:—ત્યારે દયાવટે શ્રીહરિને પોતાના વચન-
દ્વારા પોતાનું માહાત્મ્ય પ્રકટ કરવાની ઇચ્છા થઈ
ત્યારે પોતાનું મુખાર્પિદ પ્રાદુર્ભાવ કર્યું. ૩

તદૂક્તમપિદુર્બોધ સુબોધંસ્યાદથાતથા ॥

તન્નામાષ્ટોત્તરશતં પ્રવક્ષ્યામ્યાશિલાઘઠૃત્ ॥ ૪ ॥

તદુક્તમપિદુર્બોધં સુબોધંસ્યાદથાતથા ॥

તન્નામાષ્ટોત્તરશતં પ્રવક્ષ્યામ્યાશિલાઘઠૃત્ ॥ ૪ ॥

અર્થ:—પણ તેનું કહેલું દુર્ગોધ છે માટે જેવી રીતે સુગોધ થાય તેવી રીતે સમગ્ર પાપને હણનાર તે શ્રીમાહાપ્રભુજીના એકસો આઠ નામ કહું છું. ૪

ઋષિરગ્નિકુમારસ્તુ નામ્નાં છંદો જગત્યસૌ ॥

શ્રીકૃષ્ણાસ્યં દેવતા ચ બીજં કારુણિકઃ પ્રભુઃ ॥૧॥

ઋષિરગ્નિકુમારસ્તુ નામ્નાં છંદો જગત્યસૌ ॥

શ્રીકૃષ્ણાસ્યં દેવતા ચ બીજં કારુણિકઃ પ્રભુઃ ॥૫॥

અર્થ:—આસ્તોત્રના ઋષિ અગ્નિકુમાર છે અને જગતી છંદ છે. તથા શ્રીકૃષ્ણાસ્ય દેવતા છે અને કારુણિક પ્રભુ એ બીજ છે. ૫

વિનિયોગો ભક્તિયોગઃ પ્રતિબંધ વિનાશને ॥

કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદ સિદ્ધિરત્ર ન સંસયઃ ॥ ૬ ॥

વિનિયોગો ભક્તિયોગઃ પ્રતિબંધ વિનાશને ॥

કૃષ્ણાધરામૃતાસ્વાદ સિદ્ધિરત્ર ન સંસયઃ ॥ ૬ ॥

અર્થ:—અને આ સર્વોત્તમ સ્તોત્રમાં પ્રતિબંધ નાશ કરવા સારૂ વિનિયોગ કહેતાં પ્રયોજન ભક્તિયોગ

છે. અને કૃષ્ણના અધરામૃત સ્વાદની આહીં સિદ્ધિ છે
જ્યાંમાં કાંઈ સંશય નથી. ૬

^૧ આનંદઃ ^૨ પરમાનંદઃ ^૩ શ્રીકૃષ્ણાસ્યં ^૪ કૃપાનિધિઃ ॥

^૫ દૈવોદ્ધારપ્રયત્નાત્મા ^૬ સ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનઃ ॥ ૭ ॥

^૧ આનંદઃ ^૨ પરમાનંદઃ ^૩ શ્રીકૃષ્ણાસ્યં ^૪ કૃપાનિધિઃ ॥

^૫ દૈવોદ્ધારપ્રયત્નાત્મા ^૬ સ્મૃતિમાત્રાર્તિનાશનઃ ॥ ૭ ॥

અર્થઃ—આનંદરૂપ અને પરમાનંદરૂપ શ્રીકૃષ્ણના
મુખાર્વિંદરૂપ અને કૃપાનાભંડારરૂપ અને દૈવી જીવોના
ઉદ્ધાર કરવાસાર પોતાના મનમાં યત્ન કરનારા અને
સ્મરણ માત્રથી પીડાને નાશ કરનારા એવા શ્રી મ-
હાપ્રભુ છે. ૭

^૭ શ્રીભાગવતગૂઢાર્થ પ્રકાશનપરાયણઃ ॥

^૮ સાકારબ્રહ્મવાદૈક સ્થાપકો વેદપારગઃ ॥ ૮ ॥

* જે શબ્દ ઉપર ૧ થી ૧૦૮ સુધી આંકડા મુકવામાં
આવ્યા છે તે જગાએ આચાર્ય શ્રીમહાપ્રભુજીના નામ સમજવાં

^૭શ્રીભાગવતગૂઢાર્થ પ્રકાશનપરાયણુઃ ॥

સાકારબ્રહ્મવાદૈક સ્થાપકો વેદપારગઃ ॥ ૮ ॥

અર્થઃ—શ્રીભાગવતના ગૂઢ અર્થને પ્રકાશ કરવામાં તત્પર એવા અને સાકાર બ્રહ્મવાદના સ્થાપન કરનારા અને વેદને પામેલા એવા શ્રીઆચાર્ય મહાપ્રભુજી. ૮

^{૧૦}માયાવાદ નિરાકર્તા ^{૧૧}સર્વવાદિ નિરાસકૃત્ ॥

^{૧૨}ભક્તિમાર્ગાબ્જમાર્ત્તઙ્કઃ ^{૧૩}સ્ત્રીશુદ્રા ધૃતિક્ષમઃ ॥ ૯ ॥

^{૧૦}માયાવાદ નિરાકર્તા ^{૧૧}સર્વવાદિનિરાસકૃત્ ॥

^{૧૨}ભક્તિમાર્ગાબ્જમાર્ત્તઙ્કઃ ^{૧૩}સ્ત્રીશુદ્રાંધુઃકૃતિક્ષમઃ ૬

અર્થઃ—માયાવાદનો નિરાસ કરનાર અને સર્વ માયા વાદીઓને નિરાસ કરનાર અને ભક્તિ માર્ગરૂપ કમલમાં સૂર્યરૂપ અને સ્ત્રીઓ તથા શૂદ્રાદિના ઉદ્ધાર કરવામાં સમર્થ એવા શ્રીમહાપ્રભુજી. ૯

^{૧૪} અંગીકૃત્યૈવ ગોપીશ વલ્લભીકૃતમાનવઃ ॥

^{૧૫} અંગીકૃતૌ ^{૧૬} સમર્યાદોમહાકારુણિકો ^{૧૭} વિભુઃ ॥ ૧૦ ॥

^{૧૪} અંગીકૃત્યૈવ ગોપીશ વલ્લભીકૃતમાનવઃ ॥

^{૧૫} અંગીકૃતા ^{૧૫} સમર્યાદોમહાકારુણિકો ^{૧૭} વિભુઃ ॥ ૧૦ ॥

અર્થઃ—અંગીકાર કરવાને વિષે મર્યાદાવાળા અને મહાદયાળુ, અને પોતે અંગીકાર કરીને ગોપી પતિ શ્રીકૃષ્ણભગવાનમાં મનુષ્યોને વાત્સલ્ય કરાવનાર એવા અને સર્વ સમર્થ શ્રી મહાપ્રભુજી. ૧૦

^{૧૮} અદેયદાનદક્ષશ્ચ ^{૧૯} મહોદારચરિત્રવાન્ ॥

^{૨૦} પ્રાકૃતાનુકૃતિવ્યાજ મોહિતાસુરમાનુષઃ ॥ ૧૧ ॥

^{૧૮} અદેયદાનદક્ષશ્ચ ^{૧૯} મહોદારચરિત્રવાન્ ॥

^{૨૦} પ્રાકૃતાનુકૃતિવ્યાજ મોહિતાસુરમાનુષઃ ॥ ૧૧ ॥

અર્થઃ—ન આપી શકાય એવાં દાન દેવો સમર્થ

એવા, અને ઉદાર ચરિત્રવાળા અને પ્રાકૃત જનને અ-
નુસરવાના માથેથી આસુરી જનને મોહિત કરનાર. ૧૧

^{૨૧}વૈશ્વાનરો ^{૨૨}વલ્લભાશ્વ્યઃ ^{૨૩}સદ્રૂપોહિતકૃત્સતામ્ ^{૨૪}॥

^{૨૫}જનશિક્ષાકૃતેકૃષ્ણ ^{૨૬}ભક્તિકૃત્ત્રિશિલેષ્ટદઃ ॥૧૨॥

^{૨૧}વૈશ્વાનરો ^{૨૨}વલ્લભાશ્વ્યઃ ^{૨૩}સદ્રૂપોહિતકૃત્સતામ્ ^{૨૪}॥

^{૨૫}જનશિક્ષાકૃતેકૃષ્ણ ^{૨૬}ભક્તિકૃત્ત્રિશિલેષ્ટદઃ ॥૧૨॥

અર્થ:—અગ્નિથી ઉત્પન્ન થએલા વલ્લભનામવાળા,
સારા રૂપવાળા સત્પુરુષોના હિતકારી, મનુષ્યોને શીખ-
વવા સાથે શ્રીકૃષ્ણની ભક્તિ કરનારા સમગ્ર ઈચ્છીત
વસ્તુને આપનાર એવા શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુ છે. ૧૨

^{૨૭}સર્વલક્ષણમ્પન્નઃ ^{૨૮}શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદો ^{૨૯}ગુરુઃ ॥

^{૩૦}સ્વાનંદતુંદિલંઃ ^{૩૧}પદ્મદલાયતવિલોચનઃ ॥ ૧૩ ॥

^{૨૭} સર્વલક્ષણસંપન્નઃ ^{૨૮} શ્રીકૃષ્ણજ્ઞાનદો ^{૨૯} ગુરુઃ ॥

^{૩૦} સ્વાનંદતુંદિલઃ ^{૩૧} પદ્મદલાયતવિદ્યોત્થનઃ ॥ ૧૩ ॥

અર્થઃ—સર્વ લક્ષણથી યુક્ત, શ્રીકૃષ્ણના જ્ઞાનને દેનાર, અને ગુરુ અને પાતાના સ્વરૂપે કરીને આનંદવાળા, પદ્મના દલ સરખા વિશાળ નેત્રવાળા એવા શ્રીમહાપ્રભુ. ૧૩

^{૩૨} કૃપાદૃગવૃષ્ટિસંહૃષ્ટ ^{૩૩} દાસદાસી પ્રિયઃપતિઃ ॥

^{૩૪} રોષદૃકપાતસંપ્લુષ્ટ ^{૩૫} ભક્તદ્વિદ્ભક્તસેવિતઃ ॥ ૧૪ ॥

^{૩૨} કૃપાદૃગવૃષ્ટિસંહૃષ્ટ ^{૩૩} દાસદાસી પ્રિયઃપતિઃ ॥

^{૩૪} રોષદૃકપાતસંપ્લુષ્ટ ^{૩૫} ભક્તદ્વિદ્ભક્તસેવિતઃ ૧૪

અર્થઃ—કૃપાયુક્તદષ્ટિરૂપ વૃષ્ટિવડે ખુશી થયેલા દાસદાસીજનોને પ્રિય, અને રોષવાળી વૃષ્ટિવડે ભક્તોના દ્વેષીયોને આળી નાંખનાર, ભક્તોએ સેવેલા એવા શ્રી મહાપ્રભુ. ૧૪

^{૩૬} સુખસેવ્યો ^{૩૭} દુરારાધ્યો ^{૩૮} દુર્લભાંધિસરોરુહઃ ॥

^{૩૯} ઉગ્રપ્રતાપો ^{૪૦} વાક્સીધુ પૂરિતાશેષસેવકઃ ॥ ૧૬ ॥

^{૩૬} સુખસેવ્યો ^{૩૭} દુરારાધ્યો ^{૩૮} દુર્લભાંધિસરોરુહઃ ॥

^{૩૯} ઉગ્રપ્રતાપો ^{૪૦} વાક્સીધુ પૂરિતાશેષસેવકઃ ॥ ૧૫ ॥

અર્થઃ—સુખે કરીને સેવવા યોગ્ય, દુઃખે કરીને આરાધના કરવા યોગ્ય, જેમના ચર્ણુરૂપી કમલ દુર્લભ છે, ઉગ્ર પ્રતાપવાળા, વાણીરૂપ અમૃતવડે સમગ્ર સેવકોને પૂર્ણ કરનાર. ૧૫

^{૪૧} શ્રી ભાગવતપીયૂષ સમુદ્રમથનક્ષમઃ ॥

^{૪૨} તત્સારભૂતરાસસ્ત્રી ભાવપૂરિતવિગ્રહઃ ॥ ૧૬ ॥

^{૪૧} શ્રીભાગવતપીયૂષ સમુદ્રમથનક્ષમઃ ॥

^{૪૨} તત્સારભૂતરાસસ્ત્રી ભાવપૂરિતવિગ્રહઃ ॥ ૧૬ ॥

અર્થઃ—શ્રીભાગવતરૂપ અમૃતનો સમુદ્ર તેની કથા

કરવામાં સમર્થ અને તે ભાગવતને વિષે સારભૂત એવી
રાસકીડા સ્ત્રીભાવે કરી પરિપૂર્ણ દેહવાળા. ૧૬

^{૪૩}સાન્નિધ્યમાત્રદત્ત ^{૪૪}શ્રીકૃષ્ણપ્રેમાર્થિમુક્તિદઃ ॥

^{૪૫}રાસલીલૈકતાત્પર્યઃ ^{૪૬}કૃપયૈતત્કથાપ્રદઃ ॥ ૧૭ ॥

^{૪૩}સાન્નિધ્યમાત્રદત્ત ^{૪૪}શ્રીકૃષ્ણપ્રેમાર્થિમુક્તિદઃ ॥

^{૪૫}રાસલીલૈકતાત્પર્યઃ ^{૪૬}કૃપયૈતત્કથાપ્રદઃ ॥ ૧૭ ॥

અર્થઃ—પોતાની સન્નિધિ માત્રમાં શ્રીકૃષ્ણને વિષે
પ્રેમનું દાન કરનાર એવા અને મુક્તિને દેનારા રાસ-
લીલામાં એક તાત્પર્યવાળા અને કૃપાએ કરીને જી
શ્રીકૃષ્ણની કથાને દેનારા. ૧૭

^{૪૭}વિરહાનુભવૈકાર્થ સર્વત્યાગોપદેશકઃ ॥

^{૪૮}મહત્યાચારોપદેષ્ટાચ ^{૪૯}કર્મમાર્ગપ્રવર્તકઃ ॥ ૧૮ ॥

^{૪૭}વિરહાનુભવૈકાર્થ સર્વત્યાગોપદેશકઃ ॥

૪૮

૪૯

લક્ષ્યાચારોપદેષ્ટાચ કર્મમાર્ગપ્રવર્તકઃ ॥ ૧૮ ॥

અર્થઃ—કેવળ વિરહના અનુભવ સાર સર્વ ત્યાગનો ઉપદેશ કરનારા લક્ષિ વાસ્તે આચારનો ઉપદેશ કરનારા, અને કર્મમાર્ગને પ્રવર્તાવનારા એવા શ્રી આચાર્યજી. ૧૮

૫૦

યાગાદૌ મક્તિમાર્ગેકસાધનત્વોપદેશકઃ ॥

૫૧

૫૨

૫૩

૫૪

પૂર્ણાનંદઃ પૂર્ણકામો વાક્પતિર્વિબુધેશ્વરઃ ॥ ૧૯ ॥

૫૦

યાગાદૌ લક્ષિતમાર્ગેકસાધનત્વોપદેશકઃ ॥

૫૧

૫૨

૫૩

૫૪

પૂર્ણાનંદઃ પૂર્ણકામો વાક્પતિર્વિબુધેશ્વરઃ ॥ ૧૯ ॥

અર્થઃ—યાગાદિ કર્મમાં લક્ષિત માર્ગનુંજ એક સાધનપણું છે એવો ઉપદેશ કરનાર પૂર્ણ આનંદવાળા, પૂર્ણ કામવાળા, વાણીના અધિપતિ, વિબુધના ઈશ્વર એવા શ્રીઆચાર્યજી. ૧૯

૫૫

૫૬

કૃષ્ણનામસહસ્રસ્યવક્ત્રામક્તપરાયણઃ ॥

^{૫૭}
 ભક્તયાચારોપદેશાર્થનાનાવાક્યનિરૂપકઃ ॥ ૨૦ ॥

^{૫૫} ^{૫૬}
 કૃષ્ણનામસહસ્રસ્યવકતાભક્તપરાયણઃ ॥

^{૫૭}
 ભક્તયાચારોપદેશાર્થનાનાવાક્યનિરૂપકઃ ॥ ૨૦ ॥

અર્થઃ—શ્રીકૃષ્ણના હજાર નામને કહેનારા અને
 ભક્તોને શરણુરૂપ અને ભક્તિ તથા આચારના ઉપદેશ
 સાર નાના પ્રકારના વાક્યને નિરૂપણ કરનારા એવા. ૨૦

^{૫૮} ^{૫૯}
 સ્વાર્થોઞ્જિત્તાખિલપ્રાણપ્રિયસ્તાદૃશવેષ્ટિતઃ

^{૬૦} ^{૬૧}
 સ્વદાસાર્થકૃતાશેષસાધનઃ સર્વશક્તિધૃક્ ॥ ૨૧ ॥

^{૫૮} ^{૫૯}
 સ્વાર્થોઞ્જિત્તાખિલપ્રાણપ્રિયસ્તાદૃશવેષ્ટિતઃ ॥

^{૬૦} ^{૬૧}
 સ્વદાસાર્થકૃતાશેષસાધનઃ સર્વશક્તિધૃક્ ॥ ૨૧ ॥

અર્થ—શ્રીઆચાર્યજી અર્થે અખિલ પ્રાણને
 અર્પણ કરનાર પુરોને પ્રિય એવા અને તેવા તાદ્રશી
 પુરોએ વીંટાએલા અને પોતાના દાસને સાર સમગ્ર

સાધન કરનાર અને સર્વ શક્તિને ધારણ કરનાર એવા
શ્રી આચાર્યજી. ૨૧

^{૬૨} ભુવિભક્તિપ્રચારૈકકૃતે ^{૬૩} સ્વાન્વયકૃત્પિતા ॥

^{૬૪} સ્વવંશેસ્થાપિતા ^{૬૫} ડશેષસ્વમાહાત્મ્યઃ સમયાપહઃ ॥૨૨॥

^{૬૨} ભુવિભક્તિપ્રચારૈકકૃતે ^{૬૩} સ્વાન્વયકૃત્પિતા ॥

^{૬૪} સ્વવંશેસ્થાપિતા ^{૬૫} ડશેષસ્વમાહાત્મ્યઃ સમયાપહઃ ૨૨

અર્થઃ—પૃથ્વીમાં કેવળ ભક્તિનો પ્રચાર કરવા
સાડ પોતાનો વંશ કરનાર અને પિતારૂપ અને પોતાના
વંશને વિષે પોતાના સમગ્ર મહાત્મ્યનું સ્થાપન કરનાર
અને ગર્વનો નાશ કરનાર એવા શ્રીમહાપ્રભુજી. ૨૨

^{૬૬} પતિવૃતાપતિઃ ^{૬૭} પારલૌકિકૌહિકદાનકૃત્ ॥

^{૬૮} નિગૂઢહૃદયો ^{૬૯} ડનન્યમક્તેષુજ્ઞાપિતાશયઃ ॥ ૨૩ ॥

^{૬૬} પતિવૃતાપતિઃ પારલૌકિકૌહિક દાનકૃત્ ॥

નિગૂઢહૃદયોઽનન્યભક્તેષુ સાપિતાશયઃ ॥ ૨૩ ॥

અર્થઃ—પતિવૃતાઓના પતિ અને પરલોક તથા આ લોક સંબધી દાન કરનાર અને ગૂઢ હૃદયવાળા અનન્ય ભક્તોમાં પોતાનું અંતઃકરણ જણાવનાર. ૨૩

ઉપાસનાદિ માર્ગાતિમુગ્ધમોહ નિવારકઃ ॥

ભક્તિમાર્ગે સર્વમાર્ગવલક્ષણ્યાનુભુતિકૃત્ ॥ ૨૪ ॥

ઉપાસનાદિ માર્ગાતિમુગ્ધમોહ નિવારકઃ ॥

ભક્તિમાર્ગે સર્વ માર્ગ વૈલક્ષણ્યાનુભુતિકૃત્ ૨૪

અર્થઃ—ઉપવાસનાદિ માર્ગોમાં અતિ મુગ્ધ પુરુષોના મોહને મટાડનાર ભક્તિ માર્ગને વિષે સર્વ માર્ગથી વિલક્ષણ રીતે અનુભવ કરનાર એવા. ૨૪

પ્રથક્કશરણમાર્ગોપદેષ્ટા શ્રી કૃષ્ણહાદવિત્ ॥

પ્રતિક્ષણનિકુંજસ્થલીલારસસુપૂરિતઃ ॥ ૨૫ ॥

^{૭૨} પ્રથમ શરણુ માર્ગે ^{૭૩} પદેષ્ટા શ્રીકૃષ્ણહાર્દવિત્ ॥

^{૭૪} પ્રતિક્ષણ નિકુંજસ્થલીલાસસુપૂરિતઃ ॥ ૨૫ ॥

અર્થઃ—જુદી રીતે શરણુ માર્ગેના ઉપદેશ કરનાર. શ્રીકૃષ્ણના હાર્દને જાણનાર, ક્ષણે ક્ષણે નિકુંજમાં થઈને લીલાના રસે કરીને પરિપૂર્ણ એવા ૨૫

^{૭૫} તત્કથાક્ષિપ્તચિત્તસ્તદ્વિસ્મૃતાન્યો ^{૭૬} વ્રજપ્રિયઃ ॥ ^{૭૭}

^{૭૮} પ્રિયવ્રજ સ્થિતિઃ ^{૭૯} પુષ્ટિલીલાકર્તારહઃ ^{૮૦} પ્રિયઃ ॥ ૨૬ ॥

^{૮૧} તત્કથાક્ષિપ્તચિત્તસ્ત ^{૮૨} દ્વિસ્મૃતાન્યો ^{૮૩} વ્રજપ્રિયઃ ॥

^{૮૪} પ્રિયવ્રજ સ્થિતિઃ ^{૮૫} પુષ્ટિલીલાકર્તારહઃ ^{૮૬} પ્રિયઃ ॥ ૨૬

અર્થઃ— તે નિકુંજવનમાં શ્રીકૃષ્ણચંદ્ર સંબંધી રાસલીલા ક્યાં વડે ચિત્તને ખેંચનાર અને તે ક્યાં કરવા સારું એવ્ય ક્યાં વિરોધી કાર્યને વિસ્મરણુ કરાવનાર અને વ્રજમાં પ્રીતિવાળા અને પ્રિય વ્રજમાં સ્થિ-

નિવાળા અને પુષ્ટિ સંબંધી રાસલીલા કરનાર અને
એકાંતિક ભક્તમાં પ્રીતિવાળા શ્રીઆચાર્યજી. ૨૬

^{૮૧} ભક્તેચ્છાપૂરકઃ ^{૮૨} સર્વજ્ઞાતલીલો ^{૮૩} ડતિમોહનઃ ॥

^{૮૪} સર્વાસક્તો ^{૮૫} ભક્તમાત્રાસક્તઃ ^{૮૬} પતિતપાવનઃ ॥૨૭॥

^{૮૧} ભક્તેચ્છાપૂરકઃ ^{૮૨} સર્વજ્ઞાતલીલો ^{૮૩} ડતિમોહનઃ ॥

^{૮૪} સર્વાસક્તો ^{૮૫} ભક્તમાત્રાસક્તઃ ^{૮૬} પતિતપાવનઃ ૨૭

અર્થઃ—ભક્તની ઇચ્છાને પૂર્ણ કરનારા બીજા
સર્વે પુરૂષોને અજ્ઞાત છે લીલા જેની એવા અને અ-
ત્યંત મોહ કરનાર, સર્વને વિષે આસક્તિ રહિત, અને
કેવળ ભક્તને વિષે આસક્ત, અને પતિત પુરૂષોને પ-
વિત્ર કરનારા, એવા શ્રીઆચાર્યજી. ૨૭

^{૮૭} સ્વયશોગાનસહૃદ્દ હૃદયાંભોજાવિષ્ટરઃ ॥

^{૮૮} યશઃપીઠૂષલહરીપ્લાવિતાન્યરસઃ ^{૮૯} પરઃ ॥ ૨૮ ॥

૮૭
સ્વયશોગાનમ્ હૃદયં હૃદયાંભોજવિષ્ટરઃ

૮૮
યશઃપીયૂષલહરી પ્લાવિતાન્યરસઃ પરઃ ૨૮

અર્થઃ—પોતાનો જશ ગાવાથી પ્રસન્ન થયેલા ભ-
ક્તના હૃદયરૂપ કમલમાં આસન કરનાર, યશરૂપ અમૃ-
તની લહેરથી ભીંજવેલ છે અન્ય રસ જોગે એવા,
અને શ્રેષ્ઠ એવા શ્રીમદ્દાપ્રભુજી. ૨૮

૮૯
લીલામૃતરસાર્દ્રાર્દ્રી કૃતાખિલશરીરભૃત્ ॥

૯૦
ગોવર્દ્ધનસ્થિત્યુત્સાહસ્તલીલાપ્રેમપૂરિતઃ ॥ ૨૯ ॥

૯૧
લીલામૃતરસાર્દ્રાર્દ્રી કૃતાખિલશરીરભૃત્ ॥

૯૨
ગોવર્દ્ધન સ્થિત્યુત્સાહસ્તલીલાપ્રેમપૂરિતઃ ૨૯

અર્થઃ—લીલારૂપ અમૃત સંબંધી રસાર્દ્ર ભાવ-
વડે સકળ શરીરધારીને રસવાળા કરનાર, અને શ્રી-
ગોવર્દ્ધન ગિરિરાજની સ્થિતિમાં ઉત્સાહવાળા અને તે
ભગવદ્ લીલામાં પ્રેમરસ વડે પરિપૂર્ણ એવા, શ્રીમ-
દ્દાપ્રભુજી. ૨૯

^{८३}यज्ञभोक्ता ^{८४}यज्ञकर्त्ता ^{८५}चतुर्वर्ग विशारदः

^{८६}सत्यप्रतिज्ञस्त्रिगुणातीतो ^{८७}नयविशारदः ॥ ३० ॥

^{८३}यज्ञभोक्ता ^{८४}यज्ञकर्त्ता ^{८५}चतुर्वर्ग विशारदः ॥

^{८६}सत्यप्रतिज्ञ ^{८७}स्त्रिगुणातीतो ^{८८}नयविशारदः ॥ ३० ॥

अर्थः यज्ञ भोक्ता अने यज्ञ उता, तथा धर्म,
अर्थ, काम अने मोक्षने देवाभां उदापयवाणा, आर्या
प्रतिज्ञावाणा, व्रज शुद्धी रहित अने नीतिभां अतुर
अथवा श्रीआचार्यः ३०

^{१००}स्वकीर्तिवर्द्धनस्तत्त्वसूत्रभाष्यप्रदर्शकः ॥

^{१०१}मायावादाभ्यतूलाग्नि ^{१०२}ब्रह्मवाद निरूपकः ॥ ३१ ॥

^{१०३}स्वकीर्तिवर्द्धनस्तत्त्वसूत्रभाष्य ^{१०४}प्रदर्शकः ॥

^{१०५}मायावादाभ्यतूलाग्नि ^{१०६}ब्रह्मवाद निरूपकः ३१

અર્થ: - પોતાની કીર્તિને વધારનાર અને સાં-
ગ્ય, તત્વ, અને વ્યાસ સૂત્રના ભાગ્યને કરનાર અને
માયાવાદરૂપ કપાસમાં અગ્નિ સરખા અને અક્ષવાદને
નિરૂપણ કરનારા એવા શ્રીગ્યાચાર્યજી. ૩૧.

૧૦૩

૧૦૪

અપ્રાકૃતાઽશિલાકલ્પભૂષિતઃ સહજ સ્મિતઃ ॥

૧૦૫

૧૦૬

૧૦૭

ત્રિલોકી ભૂષણં ભૂમિભાગ્યં સહજસુંદરઃ ॥ ૩૨ ॥

૧૦૩

૧૦૪

અપ્રાકૃતાઽશિલાકલ્પભૂષિતઃ સહજ સ્મિતઃ ॥

૧૦૫

૧૦૬

૧૦૭

ત્રિલોકી ભૂષણં ભૂમિભાગ્યં સહજસુંદરઃ ૩૨

અર્થ: - અદ્વૈતાદિક સર્વ શૃંગારવડે સુશોભિત અને
સહજ હાસ્યવાળા ત્રણ લોકમાં ભૂષણ સરખા અને
પૃથ્વીના ભાગ્યરૂપ, અને સહજ સુંદર એવા શ્રીમદા-
પ્રભુજી. ૩૨.

૧૦૮

અશેષમક્તંસંપ્રાર્થ્યચરણાઞ્જરજોધનઃ ॥

ઇત્યાનંદનિધેઃ પ્રોક્તં નામ્નામષ્ટોત્તરંશતં ॥ ૩૩ ॥

૧૦૬

અર્થેષભક્તસંપ્રાર્થ્યચરણાન્નરજોધનઃ ॥

ઇત્યાનંદનિધેઃ પ્રોક્તં નામનામઠોત્તરેંશતં ૩૩

અર્થઃ—જેના ચરણકમળના રજરૂપી ધન અ-
ર્થેષ ભક્તજનોએ સંપ્રાર્થનીય છે (એટલે સારી
રીતે ઇચ્છા કરવા યોગ્ય છે) એવા શ્રીઆચાર્યજી મ-
હાપ્રભુજી છે એ પ્રમાણે આનંદના સમુદ્રરૂપ શ્રીમહા-
પ્રભુજીનાં એકસો અને આઠ નામ કહ્યાં. ૩૩

શ્રદ્ધા વિશુદ્ધ બુદ્ધિર્યપઠ્યનુદિનં જનઃ ॥

સતદેકમનાઃ સિદ્ધિમુક્તાં પ્રાપ્નોત્ય સંશયમ્ ।૩૪।

શ્રદ્ધાવિશુદ્ધબુદ્ધિર્યપઠ્યનુદિનં જનઃ ॥

સતદેકમનાઃ સિદ્ધિમુક્તાં પ્રાપ્નોત્ય સંશયમ્ ૩૪

અર્થઃ—શ્રદ્ધાવડે વિશુદ્ધ બુદ્ધિવાળો જે મનુષ્ય
હંમેશાં તેને વિષે નિશ્ચય મનવાળો થઇને આ સ્તોત્રનો
પાઠ કરે, તો તે પુરૂષ કહેલી મહા સિદ્ધિને પ્રાપ્ત થાય
એમાં કાંઈ સંશય નથી. ૩૪

તદપ્રાપ્તૌવૃથામોક્ષ સ્તદાપ્તૌનદ્ગતાર્થતા ॥

અતઃ સર્વોત્તમં સ્તોત્રં જપ્યં કૃષ્ણરસાર્થિભિઃ ૩૬
તદ્દાપ્તૌવૃથામોક્ષ સ્તદ્દાપ્તૌતદ્ગતાર્થતા ॥

અતઃ સર્વોત્તમં સ્તોત્રં જપ્યં કૃષ્ણરસાર્થિભિઃ ૩૫

અર્થઃ—તે શ્રીઆચાર્યજીની પ્રાપ્તિ વિના મોક્ષ
પણ ત્રથા છે અને તે સ્વમાર્ગ સંબંધી ફળની પ્રાપ્તિ
થાય તો સાયુજ્યાદિક મોક્ષનું પણ નિરર્થકપણું છે એ
વાસ્તે આ સર્વોત્તમસ્તોત્રથી શ્રીકૃષ્ણચરિત્ર રસની ઈ-
ચ્છાવાળા પુરુષોએ જપ કરવા યોગ્ય છે. ૩૫

॥ इति श्रीमदाग्निकुमार प्रोक्तं ॥

॥ सर्वोत्तम स्तोत्रं समाप्तं. ॥

ઈતિશ્રીમદ્ અગ્નિ કુમાર પ્રોક્તં સર્વોત્તમસ્તોત્ર સંપૂર્ણ.

અથ શ્રી સર્વોત્તમજીનું

ધોળ.

ભલે પ્રગટ્યા શ્રી વહ્નભદ્રેવ,
પુરૂષોત્તમ ભૂતલ કરીજી,
નહી પ્રાકૃત ધર્મનો લેશ,
અપ્રાકૃત નિજવપુ ધરીજી. ૧

કરે નિગમ નિરૂપણ એમ,
તે સાકારની સ્તુતિ કરીજી,
મહાકવિ કાળાદિક દોષ,
પાંડિતદષ્ટિતિમિર ભરીજી. ૨

મહિમા નવ જાણે જેહ,
તે કહીએ ખરા સુરહરિજી,
વહાલે દયા કરી મુખરૂપ;
નિજલીલા પ્રગટ કરીજી. ૩

જેની વાણી અતિ દુર્બોધ,

થાયે મુખોધ જેને કરીજી,
 તેના અઠોટર શતનામ,
 તે કહીએ મહાઅધહરીજી. ૪
 જેના ઋષિવર અગ્નિકુમાર.
 જગતી છંદ નામે ધરીજી;
 શ્રીકૃષ્ણ કમળ મુખદેવ,
 બીજ દષ્ટિ કરૂણા ભરીજી. ૫
 જેની ભક્તિમાં અંતરાય,
 તે નાશને પ્રયોજન સહીજી,
 આપે અધરામૃતની સિદ્ધિ,
 તે મધ્યે નિશ્ચયે કરીજી. ૬

હાળ.

વહાલો ^૧ #આનંદ ^૨ પરમાનંદ કહેવાય,

* જે શબ્દકોષ ૧ થી ૧૦૮ સુધી આંકડા મુકવામાં આવ્યા છે તે જગાએ આચાર્ય શ્રીમહાપ્રભુજીના નામે સમજવાં.

૩ શ્રીકૃષ્ણ કમળ મુખ કૃપાનિધિ થાય. ૭

વહાણો દૈવી ઉદ્ધારણ પ્રયત્ન ઉપાય,

જેના સ્મરણ માત્રથી આર્તિ જાય. ૮

૭ શ્રીભાગવત ગૂઢાર્થ પ્રગટાય,

સાકાર બ્રહ્મનો વાદ સ્થપાય. ૯

૯ વૈદ પારંગ ઐદ ભુવન કહેવાય,

૧૦ માયાવાદ નિરાકૃત સહુ મીલિ ગાય. ૧૦

૧૧ સર્વ વાદિ નિરાસ કીધા તે લખાય,

૧૨ ભક્તિમાર્ગ સરસ કમળ વિકસાય. ૧૧

૧૩ સ્ત્રી શૂદ્રાદિકને ઉદ્ધારવા સંમર્થ,

જેના સાધન બળથી ન થાય અર્થ. ૧૨

૧૪ અંગીકાર માત્રથી સર્વ સ્વકીય,

કીધા શ્રીગોપીજન પતિને પ્રિય. ૧૩

^{૧૫} અંગીકાર કરે મર્યાદાતું સાર,

^{૧૬} મહાકરુણાવંત ^{૧૭} સમર્થ અપાર. ૧૪

^{૧૮} વહાલો અદેયદાન દેવાને ચતુર,

^{૧૯} મહાઉદાર ચરિત્ર કરે બહુ પૂર. ૧૫

^{૨૦} લીલા દેખાડી પ્રાકૃતની જેહ,

તે મિથે મોહ્ય સુર રિપુ તેહ. ૧૬

^{૨૧} વૈશ્વાનર* ^{૨૨} શ્રીવલ્લભ છે નામ,

^{૨૩} વહાલો ^{૨૪} સુંદરરૂપ સ્વજન હિતકામ. ૧૭

^{૨૫} કૃષ્ણ ભક્તિ કરે જન શિક્ષાકાજ.

^{૨૬} આપે અખિલ ઇષ્ટ શ્રીવલ્લભરાજ. ૧૮

સર્વ લક્ષણથી સંપન્ન વિવેક, -

શ્રીકૃષ્ણ જ્ઞાન દાતા ગુરુ એક. ૧૯

૩૦

પોતાના જ્ઞાનંદ થકી બહુ પુષ્ટ,

૩૧

એના કમળ પત્રસે નેત્ર સંતુષ્ટ. ૨૦

૩૨

કૃપા દષ્ટિની વૃષ્ટિથી હરખ્યાં મન,

૩૩

તે દાસ દાસી પ્રિય પતિ ને અનન્ય. ૨૧

૩૪

રોષ દષ્ટિ કરે ભક્તિ શત્રુ પ્રજાળ,

૩૫

ભક્ત સેવંતા સુખ સેવા રસાળ. ૨૨

૩૬

જરે ભક્તિ વિના નહી સેવા સાધ્ય,

૩૭

તે કારણથી કહીએ + દુરાધ્ય, ૨૩

જેના ચરણ^{૩૮} સરોજ દુર્લભ કરસાય,
 તેના ઉઘ્ર^{૩૯} પ્રતાપ ત્રેલોક કહેવાય. ૨૪
 વચનામૃત^{૪૦} કરી પૂર્યા સેવકના અર્થ,
 શ્રીભાગવત અમૃત મથન સમર્થ. ૨૫
 તેનો સાર કહીયે પ્રજા મુંઢરીનો ભાવ,
 તે પરિપૂર્ણ છે દેહ ભરાવ. ૨૬
 સાન્નિધ્ય માત્ર કરે કૃપણ મ,
 ભક્તિ મુક્તિ દેવાનું એહુને નેમ, ૨૭
 એક રાસલીલામાં તેમનું તાન,
 પ્રભુ કૃપા કરીને કરે કથાનું ઠાન. ૨૮
 વહાલો વિરહના અનુભવને હોતે ઝળ,
 સર્વત્યાગ જણાવ્યો શ્રીવલ્લભરાજ. ૨૯

ઉપદેશ કર્યો ભકિતમાર્ગ આચાર,^{૪૮}

લોક માંહે કર્યો કર્મ માર્ગ પ્રચાર.^{૪૯} ૩૦

વેદ શાસ્ત્ર કહ્યા યજ્ઞાદિક દાન,^{૫૦}
તેનું કૃણ મર્યાદા ભકિત નિદાન. ૩૧

પ્રભુ^{૫૧} પૂર્ણાનંદ છે પૂરણકામ,^{૫૨}
સરસ્વતિના પતિદેવધંશ* અભિરામ.^{૫૪} ૩૨

વહાલો સહસ્ર કહ્યાં પુરૂષોત્તમ નામ;^{૫૫}
નિજ જનને આશ્રયનું છે ધામ.^{૫૬} ૩૩

ભકિત માર્ગની રીતે કરવા ઉપદેશ,^{૫૭}
ખડુ અંધ કરીનેટાળ્યો સંશયનોલેશ. ૩૪

જેને પામવાને છોડ્યા પ્રાણુથી પ્રિયે,^{૫૮}

એવા ભકત સમાજ ખિરાજે શ્રીએ. ૩૫

આપ સાંધન કરે નિજ હાસને કાંજ,^{૬૦}

એવા સમર્થ શ્રીવલ્લભ મહારાજ. ૩૬^{૬૧}

કરવા ભક્તિ પ્રચાર ભૂતલ માંહી,^{૬૨}

વંશ કીધા પિતા થઇને ગ્રહી બાંહી. ૩૭^{૬૩}

સર્વે સામર્થ ધર્યું પોતાને વંશ,^{૬૪}

ગર્વ દૂર કરી ટાળ્યો સંશયનો અંશ ૩૮^{૬૫}

પ્રભુ પતિવૃતાના પતિ સાક્ષાત.^{૬૬}

કરે ચહલોક પરલોક દાન વિખ્યાત. ૩૯^{૬૭}

જેના અંતઃકરણ છે ગૂઢ અપાર,^{૬૮}

અંગીકૃત્યને યે મનાનો જણાવિચાર. ૪૦^{૬૯}

ઉપાસનાદિક માર્ગ જે અન્ય;
 તેનો મોહ ટાળીને કીધા સેવક અનન્ય. ૪૧
 કયો નિશ્ચય જે ભક્તિ^{૭૧} સર્વથી વિશેષ,
 કીધો શરણ^{૭૨} માર્ગનોબુવો ઉપદેશ. ૪૨
 શ્રીકૃષ્ણના^{૭૩} મનની જાણે વાત,
 લીલાકુંજબિહારી પરિપૂર્ણ^{૭૪} ગાત. ૪૩
 કથારસ મગન સદા છે ચિત્ત,
 વિસર્જ્ય^{૭૫} શૌ તે થકી બીજું^{૭૬} વિત્ત. ૪૪
 પ્રિય છે ઘણું^{૭૭} મજને મજનો^{૭૮} વાસ,
 કરે પુણિ લીલા એકાંત વિલાસ. ૪૫
 કરે ભક્તેચ્છા^{૭૯} પરિપૂર્ણ^{૮૦} દાન,
 નહી નિજ લીલાનું^{૮૧} કેઇને જ્ઞાન. ૪૬

^{૮૩}
અતિ મોહિત જેનું શીલ ધણું,

^{૮૪}
નહી લોક વિષે આસક્તિ અણુ. ૪૭

^{૮૫}
નિજ ભક્ત વિષે આસક્તિ છે એક,

^{૮૬}
પ્રભુ પાવન કીધા પતિત અનેક. ૪૮

^{૮૭}
જે કરે પોતાના ગુણનું ગાન,
તેના હૃદય કમળ રહેવાનું સ્થાન. ૪૯

^{૮૮}
નિજ યશરૂપ અમૃત લહેરી;
તેથી બીજી સર્વ રસ વાસના હરિ. ૫૦

^{૮૯}
પ્રભુ પોતે સર્વ થકી છે પર,
ન કરે લુહ્યતા કોઈ અવર. ૫૧

^{૯૦}
લીલાસ અમૃત તરંગ બહુ,
બીજીયા છે ભક્ત સરીર સહુ. ૫૨

રૂચિ આપે ગિરિગૌવર્દ્ધન વાસ,
 તે લીલામાં છે અતીશે ઉદ્દાસ. ૫૩

કરે યશ લોગ ને યશ કર્મ,
 આપે અર્થ કામ ને મોક્ષ ધર્મ. ૫૪

પ્રભુ સત્ય વચન છે *ત્રિગુણાતીત,
 નીતિ ચતુરાષ્ટ છે અતિ અગણિત. ૫૫

કરવા પોતાની કીર્તિ પ્રકાશ્ય,

કર્તું વ્યાસ સૂત્રનું નૂતન ભાષ્ય. ૫૬

અતિ તુચ્છ તૂટ જે માયાવાદ,

કરી ભરમાગિન થાપ્યો પ્રહ્લાવાદ, ૫૭

અપ્રાકૃત ભુવણની અતિ કાંતિ,

૧૦૪

હસતાં મુખ શોભે છે બહુ ભાંતિ પટ

૧૦૫

પ્રભુ તિન લોકના ભૂષણ સાર.

૧૦૬

પ્રગટયા ધરણીનું ભાગ્ય અપાર. ૫૬

૧૦૭

પ્રભુ સુંદરતા છે અતિ અનૂપ,
કેમ વર્ણન કરી શકું એ સ્વરૂપ. ૬૦

સૌ માગે છે પોતાના જન,

૧૦૮

ચરણાવિંદની રજ જે ધન. ૬૧

એ કહ્યાં એકસોને આઠે નામ,

શ્રીવલ્લભ આનંદનું છે ધામ. ૬૨

વલ્લભ.

જે કોઈ શ્રદ્ધા કરી નિત્ય ગાયેરે,

તેનું મન પહેલું સ્થિર થાયેરે. ૬૩

અધરામૃતની સિદ્ધિ પામેરે,

તેમાં સંશયનું નહીં નામેરે. ૬૪

એ પામ્યા વિના મોક્ષ છે હીનરે,
તેના કૃણમાં મુક્તિ છે હીનરે. ૬૫

તેથી સર્વોત્તમ જપ કરવોરે,
શ્રીકૃષ્ણ રસ મન ભરવોરે. ૬૬

શ્રીવિઠ્ઠલ *ઉચરિત એ નામરે,
જે ગાય પુરે તેના કામરે. ૬૭

તેનો જન્મ સકૃણ કરી લેખેરે,
શ્રી વ્રજ ભૂષણ સુખ દેખેરે. ૬૮

ધૃતિ શ્રી સર્વોત્તમજનુ ધોળ સમાપ્ત.

શ્રીઅષ્ટાક્ષરમંત્રના દરેક અ- ક્ષરનો ભાવાર્થ.

શ્રી ^૧કૃ ^૨ષ્ણુ ^૩શં ^૪ર ^૫ણં ^૬મં ^૭મં

- ૧ શ્રી ના ઉચ્ચારથી સર્વ સૌભાગ્યે પ્રાપ્ત થાય છે. લૌકિક અલૌકિક ધન પ્રાપ્ત થાય છે, અને સર્વ પ્રકારનું લૌકિક અલૌકિક સાધ્ય થાય છે,
- ૨ કૃ ના ઉચ્ચારથી પાપ માત્ર શોષાર્થ જન્ય છે
- ૩ ણ ના ઉચ્ચારથી તાપ માત્ર નાશ પામે છે.
- ૪ શ ના ઉચ્ચારથી યોનિ દાહ પામે છે, જન્મનું મૂલજ શાંત થઈ જન્ય છે. અપુનરાવૃત્તિ સિદ્ધ થાય છે.
- ૫ ર નો ઉચ્ચાર અગ્નિ બીજ હોવાથી, અલૌકિક અગ્નિનો પ્રવેશ થવાથી, પરા ભગવદ્વિદ્યા ભગવત સ્વરૂપ જ્ઞાન થઈ જન્ય છે.
- ૬ ણં ના ઉચ્ચારથી પરમ નિર્વૃત્તિરૂપ પરમ સુખરૂપ

પરમાનંદરૂપ શ્રીકૃષ્ણમાં નિરંતર સુદૃઢ ભક્તિ સિદ્ધ થાય છે.

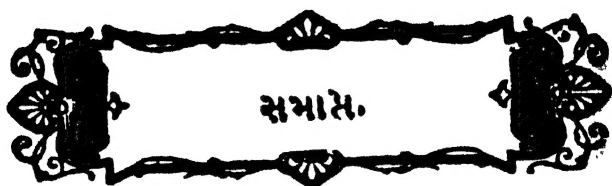
૭ મ ના ઉચ્ચારથી શ્રીકૃષ્ણરૂપ રત્નના જ્ઞાન કરનાર ઉપદેશ કરનાર ગુરુ વિંધ પ્રીતિ પ્રદટ્ઠ થાય છે.

૮ મ ઉચ્ચારથી હરિમાં સાયુજ્ય વ્તથં વ્તય છે એ-ટલે સર્વથા પુનર્જન્મ થતો નથી.

આ પ્રમાણે શ્રી અષ્ટાક્ષર મહા મંત્રનો અર્થ અવગાહન કરી જપ કરે તો જ્ઞાન રહિત હોવાને પણ તારનાર શ્રી વિકૃત પ્રભુમાં આશક્તિ થાય છે, ભક્તિ પ્રાપ્ત થાય છે વૈરાગ્ય સિદ્ધ થાય છે. ભક્તિ અને મુક્તિ ઉભયે નિરંતર એના કરમાં રહે છે, અષ્ટાક્ષર મંત્રના અર્થ વિચારપૂર્વક જપ કરનારના સર્વ રોગ શાંત થઈ જાય છે, સર્વ પાપ નિવૃત્ત થઈ જાય છે, તેના ધરમાં સત્વર સ્થિર રિદ્ધિ સર્વદા નિવાસ કરે છે. આનંદ, પરમાનંદ હરિ પ્રિય સાયુજ્ય પ્રાપ્ત થાય છે, સર્વ જ્વરવિનાશક શ્રીકૃષ્ણ મંત્રનો જપ, ભૂત પ્રેત, પિશાચ, વ્યાધિ, ચૈાર આદિ સંકટમાં કરવામાં આવે તો તે સર્વ બીતિ નિવૃત્ત થઈ જાય છે, સર્પને જો-

ધને જેમ ઉંદર શાંત થઇ જાય છે. તેમ શત્રુ શાંત
 થઇ જઇ મિત્ર થઇ જાય છે. અષ્ટાક્ષર મહામંત્રના
 જપથી સર્વ કુ ક્રિયા, કુ ગ્રહ, સર્વ અરિષ્ટનો નાશ
 થઇ જાય છે એના હૃદયમાં આનંદ મૂર્તિ કૃષ્ણ નિ-
 રંતર નિવાસ કરે છે. દુઃખ નિવારણ, સદા સર્વદા
 સુખ પ્રાપ્ત થાય છે, નિરંતર એ મહામંત્રનો અહોરાત્ર
 જપ કરવો ગુરૂનાં ગુપ્ત રહસ્યાર્થનો સાક્ષાત્કાર કરાવ-
 નાર એ મહામંત્ર છે. એવા ભક્તનાં દર્શન માત્રથી
 મનુષ્ય લોક પવિત્ર થઇ જાય છે. સર્વ મંત્રમાં એ
 મહામંત્ર હોવાથી મંત્રરાજ કહેવાય છે, ઉત્તમોત્તમ
 મંત્ર કહેવાય છે, પરમ અનન્ય ભક્તે નિરંતર અ-
 મંત્રનું સ્મરણ કરવું. સ્મરણથી નિરંતર રિદ્ધિ ગૃહમાં
 સિદ્ધિરૂપ થઇને રહે છે, ઉત્તમોત્તમ ભક્તે નિશ્ચય સ-
 મજવું કે એ મંત્રનું સુંદર તાત્પર્ય શ્રીકૃષ્ણજ છે.
 અને એ મંત્ર ભક્તનો પરમ હિતકારક છે. જેમ
 વેદ વાક્યમાં, પુરાણમાં, ભારતમાં, મહાવાક્ય હોય છે
 એજ પ્રમાણે શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્યના વચનોમાં અષ્ટાક્ષર

મહા વાક્ય છે વેદ વાક્યે મહાવાક્યં પુરાણે
 ભારતે તથા શ્રી મહાહુમવાક્યાર્થ શ્રી હ્રિઃ
 શરણં મમ. । જેમ સર્વ અંથોનું તાત્પર્ય તે તે
 અંથોના મહાવાક્યમાં હોય છે તેમજ શ્રીમદ્ વલ્લભાચાર્ય
 યજ્ઞના સમસ્ત વાક્યોનું તાત્પર્ય અષ્ટાક્ષર મહા-
 મંત્રજ છે.

જાહેર ખબર.

મક્ષિં માર્ગનું રહસ્ય ॥ શ્રીમદ્ ગે
રાજે તરફથી મુખ્યમાં અને ખીજી સ્થાં
વિષે અપાયેલાં ધણાંજ રસિક આગ્ર
૩. ૦-૫-૦ પાકું પુઠું સોનેરી નામ સાથેન

શ્રી કોટચર્ક તિર્થ અને સ્વહા
કોટચર્કજીનું પ્રાગટ્ય માહાત્મ્ય અને ખડ
ઉત્પત્તિ પ્રકરણ તથા આ જ્ઞાતિની વરિ
જ્ઞાતિને લગતી સુધારાની ચર્ચા વગેરેનું
મત રૂ. ૧-૮-૦.

આ બન્ને પુસ્તકો મારે વિદ્વાનેશા ઉત્તમ
ભિપ્રાય મળેલા છે.

શ્રી-સર્વોત્તમ સ્તોત્ર કિંમત રૂ. ૦-
પ્રસિદ્ધ કર્તા—મુળજી નાથજી કોઠારી
મળવાનું ઠેકાણું.

મુળશંકર મગનલાલની કુ. વિહલવાડી. નં.
મુખ્ય.

ગુજરાતી પંચ પત્રની ઓપીસ. અમદાવાદ.
જમનાદાસ હીરાચંદ, ધુવાડ.

મોડાસા. એ. પી. રેલ્વે.

